

Алла ПІДЛУЖНА

Україна - Франція:
МУЛЬТТРАНЗИТ

Спочатку була зацікавленість, потім розмови про цю студію, перегляд декількох фільмів. Знайомство розпочалося з екскурсії величезними просторами студії. Не скажу, що я пройшла всі 2000 квадратних метрів її площі, дещо менше, та мені вдалося побачити весь процес виробництва фільму на довершеному відеообладнанні. Побачити і переконалися, перефразовуючи відомий вислів, що чутки про смерть української анімації дещо перебільшені.

Боротьбою із цими чутками, прагненням відродити анімаційне мистецтво у новій якості відповідно із сучасними умовами життя керувався Віктор Сlepцов вісім років тому, вирішивши створити щось альтернативне державній студії "Укранімафільм". Початок був важким, не було приміщення, обладнання, необхідної кількості кваліфікованих аніматорів, художників, режисерів. Та все це не послабило бажання працювати і створювати мультиплікаційні фільми. Існування у максимально складних умовах змусило колектив студії, яка тільки-но створювалася, перевірити себе, як мовиться, на полі битви. А той кадровий потенціал, що сформувався за цей період, і виконана робота в результаті дозволили представляти себе досить серйозно закордонним партнерам.

Пошуки шляхів співробітництва завершилися створенням у 1994 році

спільного українсько-французького підприємства, яке очолили президент французької фірми Міллімаж Рок Ленер і президент кіностудії анімаційних фільмів "Борисфен-Лютес" Віктор Сlepцов.

А починалися ті пошуки... Про катастрофічні часи, коли студія знімала на позичені гроші, коли фільмів ніхто не купував, повертати кредити не було можливостей, Віктор Сlepцов згадує навіть з гумором: "До об'єднання з французами у нас було кілька етапів становлення. Можна тріллер зняти, як ми знайшли свого першого партнера-інвестора, коли гостро виникла необхідність спільного виробництва. Це були амери-

канці. Тоді не стояло питання, хто вони, що вони. Було ясно одне - фініш, студії - кінець! І ось настав той момент, коли завтра приїжджають ці американські партнери. А ми тоді містилися у кафе "Хрещатик", це була студія, там ми починали, у кафе, за двома столиками. Я все ніяк не зберуся там пам'ятний знак повісити, обов'язково повішу. Так ось. Інвестор приїждить, а у нас нічого немає. І ми за день знаходимо приміщення на вулиці Горького у зруйнованому будинку, на першому поверсі. Там не встигли розвалити дві кімнати. Ми всю ніч там працювали, ряднінками декоративними все позавішували, я сам швиденько викладав цегляну стіночку, щоб розділити кімнати. Меблі, всілякі штучки-дрючки з дому поприносили. Посадили 4-х чоловік за столи, дали папір, олівці кожному в руки. І коли ми з аеропорту о другій годині дня привезли американців, - у трьох маленьких кімнатах працювала студія, все прекрасно, чисто, акуратно, каваконьяк і якісь малюнки із наших старих програм. Вони побачили - так, є люди, працюють, малюють і приміщення є. Ось так ми створили спільне підприємство з американцями. І тут ми влізли, тоді ще багато чого не розуміючи, у страшну халепу - підписа-

ли контракт на створення 2-х фільмів з серії "Пітер-Пен" по 26 хвилин. Ми повинні були це за 2,5 місяці зробити.

А коли підписували контракт, у нас було троє чоловік, а треба приблизно вісімдесят. І часу - майже нічого. І працювати ніде, студії, чесно кажучи, немає, на чому працювати? Станків немає, та що казати, олівців достатньо і тих немає! Та в цей час нам вдалося, правдами і неправдами, переїхати на вулицю Ярославів Вал. О-о, Ярославів Вал! Це була ціла епопея! Можна знімати другий тріллер, як ми отримали в оренду майже половину вулиці. Так починався великий бізнес. Наша студія розташувалася у чотирьох будинках. Там і досі мешканці пам'ятають, як взимку і влітку по вулиці бігали якісь божевільні люди з величезними папками, з яких розліталися листочки з малюнками-фазами. Так ми починали робити "Пітер Пен". Ми змогли розмістити людей, при цьому відразу організували курси підготовки художників, одночасно переманювали з "Анімафільму" художників. Всі студенти всіх художніх вузів Києва, художні школи, дитсадки з ухилом малювання три місяці працювали на нас, всі, хто вмів тримати в руках олівець. Люди, які про анімацію навіть і не чули. Працювало чоловік 300. Ми зробили "Пітер Пен", хоча із запізненням на 4 місяці. І після цього, звичайно, стали щось розуміти у цій справі. Головне - ми створили стартовий кістяк студії, все ж таки виконали контракт, зробили фільм, студія почалася".

Справді, без здорового авантюризму у нашій країні ніяк не обійтись. І що приємно, авантюра не була самоціллю, в результаті її впровадження набирає обертів перспективне підприємство, яке

сьогодні має найновішу апаратуру, комп'ютерне забезпечення, має у своєму штаті більше 200 чоловік, 60 художників-аніматорів, 5 талановитих режисерів, імена яких добре відомі у світі анімаційного мистецтва - Алла Чурикова, Володимир Гончаров, Борис Волков, Олександр Бубнов, Олександр Вікен.

Студія "Борисфен-Лютес" спеціалізується на виробництві ігрових, рекламних і освітніх анімаційних фільмів. Тут виробляють 50 хвилин анімації на місяць, починаючи від сценарної розробки і до кінцевого результату - фільму класичної анімації на зразок картин Уолта Діснея. Студія упевнено рухається до своєї головної мети. В.Слепцов сформулював це так: "Ми хочемо створити найбільшу у світі компанію і "переплюнути" Діснеївську студію. Зараз наша студія 4-та у світі за обсягом продукції, що випускається, ну, може, 5-та. Але в Європі - найбільша".

Творчі амбіції В.Слептова підтримуються реальними досягненнями. Задум створити мережу філіалів по всій країні вже реалізовується початком діяльності центрів анімації у Харкові та Миколаєві.

А найголовнішою заслугою, своєю і одностудійною, перед українською нацією Віктор Слепцов вважає те, що на нинішньому етапі, поряд із збереженням старих творчих кадрів, вони займаються створенням національної школи художників-аніматорів, вихованням молодих спеціалістів світового рівня. Навіть у найскладніші для студії часи тут не припиняли діяльності курси з підготовки художників-аніматорів. Начальник підготовки кадрів Наталя Чешихіна весь цей час займається відбором талановитих художників, організовуючи процес навчання таким чином, щоб нові аніматори змогли підтримати марку "Борисфен-Лютес" у світі як студії з розряду завершених, такої, що може робити фільми будь-якої тематики, стилю, візуальної культури.

"Борисфен-Лютес" переважно працює на замовлення, укладаючи контракти з іноземцями на створення мультсеріалів. У доробку студії - вигадливі, яскраві серіали за відомими казками "Бридке каченя", "Шкура віслюка", "Коза пана Сегена", "Неприємності Софі", "Мувіняня", "Сафарі", в яких, треба відзначити, діснеївський стиль анімації не пригнічує традицій української мультиплікаційної школи. Це, перш за все, відчувається у високій творчій майстерності, у зображальній виразності, з якою розробляються персонажі, у віртуозності й динамічності вигадки, що оживає. Показовий щодо цього серіал "Бридке каченя" (режисер В.Гончаров). Стара історія на новий лад, так би мовити, сучасна інтерпретація "вічного" сюжету. Дія розповіді андерсенівської казки переноситься у качине містечко, що розташувалося на затишному і мальовничому озерці. Тут мешкають качині родини - красиві будиночки, крамнички - зменшена копія справжнього міста. Кріт, який живе поруч, приносить до качинового гнізда яйце лебедя і... далі за сюжетом казки. Вилуплюються гарненькі жовтенькі каченятка і більший за них темненький лебідь. Але ж ніхто не знає, хто він. І починається ціла

низка непорозумінь бридко-го каченяти з оточуючими. Анімація фільму дуже вигадлива у малюнку, у можливостях руху персонажів, їхній динаміці. Створено повне відчуття об'ємності зображуваного, лінії плавні, статичність картинки відсутня, зображення весь час вібрає, міниться. Увага дітей тримається у напруженні, аж до констатації певних виховних моментів - лише якщо працювати над собою, бути наполегливими у своїх прагненнях, можна досягти життєвої мети, простіше сказати - з бридкого каченяти завдяки власним зусиллям перетворитися на гордого красеня - лебедя.

Той же виховний момент, можливо, із надто нехитрими висновками, присутній і у другому серіалі "Неприємності Софі" (режисер В. Гончаров).

Деяку однозначність у моралі можна пояснити завданням подібних фільмів: щоб дітям все було зрозуміло. Тому творці серіалу просто розповідають про нещастя маленької дівчинки Софі, яка потрапляє у різні типи для дитини життєві ситуації, а малюкам пропонується подивитися, як робити не треба.

Крім обов'язкової програми, є так звана фестивальна - створення фільмів, що представляли б студію на міжнародних фестивалях. У найпрестижніших бере участь "Борисфен-Лютес", дозволяючи собі, за словами В. Слепцова, "вже вибирати, де брати участь, а де відмовитися". У 1997 році право вибору було підтверджено міжнародним визнанням. На фестивалі короткометражних фільмів у Монреалі фільм Олександра Бубнова "Остання дружина Синьої Бороди" отримав Гран-прі. Ця престижна нагорода одного з найбільших фестивалів - особлива гордість В. Слепцова. Він сказав: "За 8 років існування наша студія отримала Гран-прі Монреаля. Українська анімація ще не отримувала такої нагороди."

Фільм "Остання дружина Синьої Бороди" вражає фантазією, дотепністю, гумором, своєрідним поглядом на стосунки чоловіка і жінки, їхнє вічне протиборство і вічний

потяг одне до одного. Персонажі дивні, виконані у манері якоїсь химерної карикатури. Сюжет ніби-то простий, але скільки непередбачених поворотів, неймовірних режисерських знахідок, парадоксальних висновків. Ще раз можна подивуватися можливостям анімації, коли її робить талановита людина. У стислій і ємкій формі короткометражного фільму розказана алегорична історія про суть людини, про неможливість змінити цю суть, навіть коли людина змушена піти на це.

Остання дружина виявляється "не по зубах" Синій Бороді, який підступно розправляється з усіма жінками, що потрапляють до нього. Ця остання - сильніша чи страшніша, адже замість волосся на голові у неї ворушиться кубло змії. Багатозначна алегорія. Сперечатися з дружиною неможливо, її єдина відповідь - блискавки з очей, від яких все перетворюється на камінь. Врешті-решт Синя Борода опиняється на вулиці. У розпачі він згоджується на послуги місцевого Амура, який тут постає в образі такого собі товстунчика років під 60. Добре накачавшись пивом, яке в нього, напевно, замість бензину, Амурчик, дрібно махаючи крильцями, "відлітає на завдання" і готує свої чарівні стріли. Влучивши у серце дру-

жини, він задоволено спостерігає дію кохання. Замість змії на її голові розквітають квіточки. Схаменувшись, Амурчик вцілює своєю стрілою і Синю Бороду. Любов приходить до обох, щасливі, вони опиняються у спальні, та раптом Синя Борода тікає звідти зі страшним криком. Останній кадр - розгублена дружина сидить на ліжку. У неї, на пікантному місці, де повинен бути острівець волосся - маленьке кубельце змії. Отак!

Цей фільм, як і інші, що стали надбанням студії "Борисфен-Лютес" - "Клініка", "9 і 1/2", "Команда DIG", "E = mc²" - бачили ті, хто професійно займається мистецтвом анімації. Та що розповідати, краще один раз побачити, аніж сто разів почути! Але тут і заговика! Де побачити і як? Поки що величезній аудиторії прихильників мультиплікації залишається тільки чекати. Чого? Того, що студія "Борисфен-Лютес" стане першою у світі й співпрацювати з нею буде престижно і вигідно телебаченню нашої країни. Гадаю, за цей час ми не забудемо смак вітчизняної анімації, тому що для своєї перемоги В. Слепцов визначив невеликий термін - два роки. Можливо, це дещо самовпевнено, та, судячи із світових тенденцій, які успішно втілюються у творчості студії "Борисфен-Лютес", - така заява небезпідставна. І потім ми,

колишні радянські, ще добре пам'ятаємо слова бадьорої пісні:
"Смелость города берет!"

